

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اشتراک جهانی منابع

اشتراک جهانی منابع

لیندا فردریکسن - مارگارت بین - هیدی نانس

ترجمه

دکتر امیررضا اصنافی

فرشیده فتحی

علیرضا گلشنی

۱۳۹۴

فهرست مطالب

مقدمه مترجمان.....	یازده
در باره نویسندگان.....	سیزده
فصل ۱ درآمدی بر اشتراک جهانی منابع.....	۱.....
کلیات.....	۱.....
هدف و طرح کتاب.....	۶.....
منابع.....	۸.....
فصل ۲ تاریخچه‌ای مختصر درباره امانت بین کتابخانه‌ای و تأمین مدرک.....	۹.....
مقدمه.....	۹.....
اصول اساسی و قوانین معقول.....	۱۴.....
تحویل اسناد - بخش ۱.....	۱۵.....
کشف، مکان‌یابی، درخواست و تحویل.....	۱۶.....
فرم‌ها.....	۱۷.....
شبکه‌ها.....	۱۸.....
تحویل مدرک - بخش ۲.....	۲۰.....
قابلیت همکاری.....	۲۰.....
سخن آخر.....	۲۱.....
منابع.....	۲۴.....
فصل ۳ تحلیل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فناوری و نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها در امانت بین کتابخانه‌ای بین‌المللی.....	۲۷.....
مقدمه.....	۲۷.....
تحلیل PEST از امانت بین کتابخانه‌ای بین‌المللی.....	۲۹.....
سیاسی.....	۲۹.....

۳۲	اقتصادی
۳۳	اجتماعی
۳۳	فناوری
۳۴	تحلیل SWOT از امانت بین کتابخانه‌های بین‌المللی
۳۴	نقاط قوت
۳۵	نقاط ضعف
۳۷	فرصت‌ها
۳۸	تهدیدها
۳۹	یک نمونه
۴۰	خلاصه
۴۰	کتاب‌شناسی و مطالعه بیشتر
۴۷	فصل ۴ کلیاتی در باره اقدامات حاضر
۴۷	مقدمه
۴۹	فرایند درخواست
۵۰	یافتن محل امانت‌دهنده
۵۱	فهرستگان ملی، بین‌المللی و محلی
۵۱	کتابخانه‌های ملی
۵۲	فهرستگان بین‌المللی
۵۴	منابع دیگر
۵۵	نکاتی درباره اسناد دولتی
۵۵	فرایند حمل و نقل
۵۵	کتابخانه امانت گیرنده: درخواست ارسال شد
۵۶	کتابخانه امانت دهنده: درخواست دریافت شد
۵۸	کتابخانه امانت دهنده: تحویل الکترونیکی
۵۹	کتابخانه امانت دهنده: تحویل فیزیکی
۶۱	هزینه‌ها و پرداخت‌ها
۶۱	روش پرداخت
۶۶	آمار
۶۷	مسائل و چالش‌ها

۶۷	..... زمان
۶۷	..... ترس از گم شدن یا آسیب دیدن
۶۷	..... تدارکات
۶۸	..... هزینه‌های حمل
۶۸	..... موانع زبانی
۶۸	..... خلاصه
۶۹	..... منابع
۷۱	..... فصل ۵ مطالعات موردی در اشتراک‌گذاری جهانی منابع
۷۱	..... مقدمه
۷۳	..... مشارکت در اشتراک‌گذاری جهانی منابع - پاسخ‌های نظرسنجی
۷۵	..... بازنمود کشور
۷۶	..... نوع کتابخانه
۷۶	..... اقدامات امانت دادن
۸۱	..... منابع
۸۳	..... فصل ۶ مطالعات موردی برگزیده
۸۳	..... مقدمه
۸۴	..... آرژانتین
۸۵	..... منابع وبی:
۸۵	..... استرالیا
۸۸	..... کانادا
۹۱	..... چین
۹۴	..... مصر
۹۵	..... اتحاد جماهیر شوروی سابق
۹۸	..... فلسطین اشغالی
۱۰۰	..... امریکای لاتین و دریای کارائیب
۱۰۲	..... هلند
۱۰۴	..... کالدونیای جدید
۱۰۷	..... سنگاپور
۱۰۹	..... سوئد

۱۱۱.....	بریتانیا
۱۱۳.....	مطالعه بیشتر
۱۱۳.....	ایالات متحد
۱۱۷.....	فصل ۷ آینده اشتراک جهانی منابع
۱۱۷.....	مقدمه
۱۱۸.....	گرایش‌ها
۱۱۹.....	دسترسی آزاد/ روابط پژوهشی
۱۲۱.....	مسائل حقوقی
۱۲۱.....	مسائل دیجیتالی
۱۲۲.....	قرارداد بزرگ
۱۲۳.....	مسائل مالی
۱۲۴.....	سناریوها
۱۳۳.....	خلاصه
۱۳۴.....	منابع
۱۳۵.....	پیوست
۱۳۵.....	نظرسنجی مطالعه موردی
۱۳۹.....	فهرست اصطلاحات/ سرنام‌ها
۱۵۹.....	کتابشناسی
۱۷۱.....	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی
۱۷۵.....	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
۱۷۹.....	نمایه

فهرست جدول‌ها

جدول ۱.۳. کاربرد عوامل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فناوری و نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها.....	۲۸
جدول ۲.۳. نمودار تحلیل SWOT اصلاح شده.....	۴۰
جدول ۱.۴. قوانین پاسخ ایفلا.....	۶۳
جدول ۱.۵. سایر کشورها.....	۷۵
جدول ۱.۷.....	۱۲۰

فهرست شکل‌ها

شکل ۱.۴. چرخه اشتراک منابع.....	۴۸
شکل ۲.۴. فضاهای کشف و بازیابی.....	۵۰
شکل ۳.۴. یک فهرست مجازی آلمانی: فهرست مجازی کارلسروه (ک.وی.ک).....	۵۳
شکل ۴.۴. SareILL.....	۵۴
شکل ۵.۴. رسیدهای فدراسیون بین‌المللی انجمن‌های کتابخانه‌ای. استفاده شده با کسب اجازه..	۶۳
شکل ۱.۵. تعداد و محل کشورها.....	۷۴
شکل ۲.۵. انواع کتابخانه‌ها.....	۷۶
شکل ۳.۵. موانع اشتراک بین‌المللی منابع کتابخانه‌ای.....	۷۸

مقدمه مترجمان

نمی‌توان مدعی بود که کتابخانه‌ها اعم از دانشگاهی، عمومی، تخصصی و غیره قادر به گردآوری بیشتر منابع اطلاعاتی‌اند. همان‌گونه که مبرهن است به لحاظ محدودیت مکانی، بودجه و کمبود نیروی انسانی در سازماندهی منابع اطلاعاتی، امکان گردآوری همه نوع منابع اطلاعاتی نیست. البته از سوی دیگر، مسئولان کتابخانه‌ها نمی‌توانند به صورت مستقل و خودکفا همه منابع اطلاعاتی خود را تأمین کنند. به جز خرید منابع، راهکارهایی چون اهدا و نیز اشتراک منابع نیز هست که نقش چشمگیری در کاهش هزینه‌های کتابخانه‌ها دارد. اشتراک منابع، آنگونه که در متون گوناگون نیز به آن پرداخته شده است، شرایطی را برای تعامل گسترده‌تر کتابخانه‌ها با یکدیگر فراهم می‌آورد که از طریق تجارب، منابع و نظریه‌ها به اشتراک گذاشته می‌شود و شبکه‌ای از کتابخانه‌ها می‌تواند از این ارتباطات و تعاملات منتفع شود، در نتیجه خدمات با کیفیت بهتری به کاربران ارائه خواهد شد. کتاب حاضر که در سال ۲۰۱۲ تدوین شده، در برگزیده ۷ فصل است که موضوع‌های امانت بین کتابخانه‌ای و اشتراک منابع را در سطح جهانی مورد بحث قرار داده است. به نظر می‌رسد پس از بحث‌های نظری در این زمینه، ارزش افزوده کتاب در ارتباط با تجارب کشورهای گوناگون جهان در اشتراک جهانی منابع است که به اختصار به هر یک اشاره‌ای شده است. کتاب حاضر می‌تواند مورد استفاده کتابداران بخش مجموعه‌سازی، دانشجویان مقاطع گوناگون رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی و نیز پژوهشگران و اساتید این حوزه قرار گیرد. در انتها از مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی تشکر و قدردانی می‌کنیم و امید است اثر حاضر مورد استفاده خوانندگان محترم قرار گیرد.

امیررضا اصنافی

فرشیده فتحی

علیرضا گلشنی

۱۳۹۴

در باره نویسندگان

لیندا فردریکسن^۱، رئیس خدمات دسترسی در دانشگاه ایالتی واشنگتن، شعبه ونکوور است. او مدرک کارشناسی خود را در رشته تاریخ و زبان فرانسه از دانشگاه مرکزی واشنگتن در النزبرگ دریافت کرد. پیش از گرفتن مدرک کارشناسی ارشد در رشته علوم کتابداری از دانشگاه ایالتی امپوریا در کانزاس، در کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی کار می‌کرد. او از فعالان پروژه‌های امانت بین کتابخانه‌ای، تحویل اسناد و اشتراک‌گذاری منابع در سطح محلی، منطقه‌ای و ملی است.

مارگارت بین^۲، رئیس کتابخانه علوم دانشگاه اورگان در یوجین است. او کتابدار پیشین اشتراک‌گذاری منابع در دانشگاه اورگان بود. مارگارت پیش از اشتغال در دانشگاه اورگان، کتابدار مهندسی در دانشگاه میشیگان برای عرضه کنندگان خودرو در دو شهر دیترویت و میشیگان بود. مارگارت، مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی از دانشگاه کالیفرنیا، برکلی و مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته ادبیات تطبیقی از دانشکده اسکریپس^۳ در کلرمونت^۴ کالیفرنیا دریافت کرد. علایق او در زمینه امانت بین کتابخانه‌ای به تحصیلات و آموزش، تلاش مشارکتی و خرید به محض تقاضاست.

هیدی نانس^۵، رئیس بخش خدمات امانت بین کتابخانه‌ای و تحویل اسناد در کتابخانه‌های دانشگاه واشنگتن در سیاتل است. هیدی پیش از اشتغال در دانشگاه واشنگتن، ناظر دفتر امانت بین کتابخانه‌ای در دانشگاه سیاتل اقیانوس آرام بود و دوره کارآموزی خود را در کتابخانه تصویر در معماری کلسن^۶ سپری کرد. هیدی مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در سال ۲۰۰۷ از دانشگاه واشنگتن و مدرک کارشناسی خود را در سال ۲۰۰۱ از دانشگاه سیاتل اقیانوس آرام دریافت کرد. علایق او امانت کنسرسیومی و توسعه مجموعه کتابخانه‌ای، افزایش دسترسی کتابخانه‌ای برای دانشجویان راه دور و محتوای الکترونیکی است.

---

1. Linda Frederiksen
3. Scripps
5. Heidi Nance

2. Margaret Bean
4. Claremont
6. Callison